

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Bc. Kryštofem Hornem ve věci

žalobce: **Z. E.**
uváděný rok narození X, státní příslušník Afghániské islámské republiky

bydliště X
toho času neznámého pobytu
zastoupený advokátem Mgr. Ladislavem Bártou
sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava

proti

žalovanému: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje**
sídlem Na Baních 1535, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 8. 2021, č. j. KRPS-190043-49/ČJ-2021-010023-ZZC,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 8. 2021, č. j. KRPS-190043-49/ČJ-2021-010023-ZZC, se ruší.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný podle § 129 odst. 1 ve spojení s § 129 odst. 3 a 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění zákona 274/2021 Sb. (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) rozhodl o prodloužení doby zajištění žalobce za účelem jeho předání do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie, a to nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. 6. 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“), do 6. 10. 2021.

Skutečnosti vyplývající ze správního spisu

2. Dne 4. 8. 2021 byl žalobce zajištěn podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění zákona č. 111/2019 Sb. (dále jen „zákon o Policii ČR“), tj. proto, že byl shledán důvod domnívat se, že žalobce vstoupil na území České republiky neoprávněně či zde neoprávněně pobývá. Téhož dne byl totiž policejní hlídkou objeven v nákladovém prostoru bulharského kamionu spolu s dalšími čtyřmi osobami z Afghánistánu a nepředložil žádný cestovní doklad. Žalobce se prokázal dokladem o vedeném azylovém řízení (průkaz žadatele o mezinárodní ochranu vystavený rumunskými orgány – pozn. soudu), dle něhož se narodil 1. 1. 2006.
3. Dne 4. 8. 2021 žalovaný požádal Fakultní nemocnici v Motole, oddělení urgentního příjmu dětí a LSPP dětí, o vyšetření žalobce za účelem zjištění jeho věku podle § 124 odst. 6 zákona o pobytu cizinců. Dle zprávy MUDr. J. D. ze dne 5. 8. 2021 kostní věk žalobce dle atlasu GP-Z odpovídá věku 18-19 let. Epifyzární štěrbinu jsou uzavřeny. Zobrazený skelet je bez zřetelných strukturálních či tvarových změn. Lékařka učinila závěr, podle něhož „na základě vyšetření předpokládáný věk pacienta je více než 18 let“. Vyšetření byly přítomny tlumočnice a pracovníce orgánu sociálně právní ochrany dětí.
4. Při podání vysvětlení dne 5. 8. 2021 žalobce za přítomnosti tlumočnice do paštského jazyka a pracovníce orgánu sociálně právní ochrany dětí uvedl, že se narodil v roce 2006 v Afghánistánu v obci N., provincii B.. Od dětství bydlel v Afghánistánu v téže městě a chodil tam do základní školy. Je svobodný, bezdětný. Rodinu tvoří rodiče, dva bratři a tři sestry. Asi před rokem se rozhodl, že půjde do Irska. Cestu začal s kamarádem a šli celkem 4. Cestoval autem z Afghánistánu do Pákistánu, pak do Iránu a následně pěšky do Turecka, kde strávil asi půl roku a z toho asi 2,5 měsíce pracoval a vydělal si nějaké peníze, které použil na jídlo a něco pro sebe. V Turecku nezůstal, protože tamní policie posílá Afghánce zpět. Poprvé přešel pěšky do Řecka, kde ho chytila policie, zbili ho, obrali o věci a poslali lodí zpět do Turecka. Neúspěšný pokus o přechod do Řecka se opakoval ještě jednou. Třetí pokus vyšel a pokračoval do Bulharska. Peníze na živobytí mu posílal otec z Afghánistánu. Bulharsko prošel pěšky do Srbska, kde byl asi 7 dní a pak se dostal s pomocí převaděče do Rumunska. Tam se přihlásili na policii. Vzali mu otisky prstů a umístili ho do karantény na 5 dní a pak ho odvezli do uprchlického tábora, kde to bylo hrozné. Tábory jsou v podstatě volné, nebyli zavřeni a tak se rozhodl pokračovat dál do Irska. V Rumunsku dostal kartičku s fotografií. Myslí, že sloužila jako propustka z tábora. S pomocí převaděče se dostal do nákladového prostoru kamionu. Když poprvé vylezl

z kamionu, bylo to v České republice, kde ho následně kontaktovala policie. V kamionu byl asi 2 noci a byli tam 4 osoby. Dále žalobce zopakoval, že se narodil v roce 2006, přičemž přesné datum si nepamatuje. Je afghánským státním příslušníkem. Má jen základní vzdělání. V místě, kde bydlí, je Tálibán, a proto má strach o život, neboť jeho bratranec byl v afgánské armádě. Chce do Irska, protože ta má kamarády a ví, jak to tam chodí. V Rumunsku nezůstal, protože se mu tam nelíbí podmínky živobytí. Nikdy neuváděl jiné údaje o identitě. Cestovní doklad nikdy neměl, má je občanský průkaz, který nechal doma. V Rumunsku žádal o azyl, brali mu otisky prstů, ale neví, jestli mu byl azyl udělen. V případě návratu mu hrozí nebezpečí ze strany Tálibánu. Pokud by mohl zůstat v České republice, zůstal by tu. Případné umístění do zachytného tábora však bude problém, jelikož se tím zdrží jeho cesta.

5. Rozhodnutím ze dne 6. 8. 2021, č. j. KRPS-190043-24/ČJ-2021-010023-ZZC (dále jen „rozhodnutí o zajištění“), žalovaný podle § 129 odst. 1 ve spojení s § 129 odst. 3 a 4 zákona o pobytu cizinců zajistil žalobce na dobu 30 dnů od okamžiku omezení osobní svobody za účelem jeho předání do jiného členského státu dle nařízení Dublin III. Žalovaný v odůvodnění uvedl, že se žalobce při zajištění prokázal dokladem č. 180098/21 vydaným rumunskými orgány v rámci již zahájeného azylového řízení. Žalobce pobýval na území České republiky bez platného oprávnění k pobytu nebo víza a vstoupil na území České republiky v rozporu s ochranným opatřením ministerstva zdravotnictví ze dne 16. 11. 2020. Z tohoto důvodu byl zajištěn dle zákona o Policii ČR. Nebyla provedena kontrola otisku prstů v databázích AFIS a Eurodac, neboť žalobce měl celé tělo poseto vředy včetně dlaní a prstů, přičemž na prstech byly mokvajících rány. Cizinec byl následně vyšetřen ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady, kdy bylo zjištěno, že má svrab a je infikován impetigem. Dále byla provedena lékařská prohlídka žalobce ke zjištění jeho skutečného věku ve Fakultní nemocnici v Motole. Žalobce byl před započatím vyšetření informován o možnosti provedení úkonů ke zjištění věku, o způsobu a důsledcích jejich provedení a o následcích odmítnutí. Vzhledem ke skutečnosti, že lékařské vyšetření prokázalo, že se nejedná o osobu „mladistvou“, bylo s žalobcem zahájeno řízení dle § 129 odst. 1 ve spojení s odst. 3 a 4 zákona o pobytu cizinců. Byl zajištěn do zařízení pro zajištění cizinců, odkud měl být navrácen do státu, v němž požádal o azyl.
6. Napadeným rozhodnutím žalovaný dne 31. 8. 2021 prodloužil dobu zajištění do 6. 10. 2021, neboť se do doby jeho vydání nepodařilo jeho předání realizovat. V odůvodnění žalovaný zopakoval průběh dosavadního řízení a poukázal na výsledky vyšetření kostního věku, které bylo za užití atlasu GP-Z) provedeno ve Fakultní nemocnici v Motole, a ze kterého vyplývá, že žalobce je dospělý člověk ve věku 18 či více let. Závěr o zletilosti žalobce žalovaný učinil nejen na základě lékařského vyšetření, ale rovněž vysvětlení žalobce, jehož projev do protokolu zhodnotil jako vcelku ucelený a informovaný a nevyplývala z něj tedy žádná zranitelnost zajištěného cizince jako nezletilého. Žalovanému je přitom známa praxe nelegálních migrantů, kteří uvádějí nižší kalendářní věk, aby mohli požívat výhod vyplývajících z nezletilosti, k čemuž dle žalovanému došlo i v případě žalobce. Žalobce svou identitu a rok narození nedoložil žádným relevantním důkazem. Žalovaný uvedl, že dne 25. 8. 2021 Rumunsko přijalo svou odpovědnost a doručilo souhlas se zpětvzetím žalobce, přičemž Česká republika má následně na jeho předání šest týdnů, čemuž odpovídá prodloužení doby zajištění.

7. Žalobce podal dne 4. 9. 2021 proti rozhodnutí o zajištění žalobu, na základě které soud rozhodnutí o zajištění zrušil rozsudkem ze dne 16. 9. 2021, č. j. 42 A 4/2021 - 17 (dále jen „předchozí rozsudek“).
8. Žalovaný vydal dne 16. 9. 2021 příkaz k propuštění žalobce ze zařízení pro zajištění cizinců. Z toho byl žalobce propuštěn dne 20. 9. 2021. Žalovaný rozhodnutím ze dne 16. 9. 2021, č. j. KRPS-190043-58/ČJ-2021-010023-ZZC, uložil žalobci povinnost opustit území České republiky (dále jen „rozhodnutí o povinnosti opustit území“). Toto rozhodnutí bylo právnímu zástupci žalobce téhož dne (právní moc je vyznačena až k 22. 9. 2021). Na str. 4 rozhodnutí o povinnosti opustit území žalovaný uvedl, že i přes skutečnost, že žalobce byl v době vydání předchozího rozsudku již zajištěn jiným rozhodnutím (nyní napadeným rozhodnutím), dospěl k názoru, že soudem zrušené rozhodnutí o zajištění je nedílnou součástí výroku napadeného rozhodnutí o prodloužení doby zajištění, a proto rozhodl o propuštění cizince dle § 127 odst. 1 písm. b). Uvedl též, že další správní žaloba není nezbytná, neboť odůvodnění napadeného rozhodnutí by v kontextu nálezů Ústavního soudu ze dne 7. 7. 2021, sp. zn. II. ÚS 482/21, neobstálo.

Žaloba a vyjádření žalovaného

9. Žalobce následně prostřednictvím zástupce podal dne 30. 9. 2021 projednávanou žalobu.
10. Žalobce namítá nezákonnost napadeného rozhodnutí pro existenci pochyb o věku nezletilého žalobce. Uvedl, že žalovaný měl ihned po zadržení žalobce nemalé podezření na to, že jde o nezletilce. Již 4. 8. 2021 byl zajištěn doklad o azylovém řízení v Rumunsku, v němž bylo uvedeno datum narození 1. 1. 2006. To, že se narodil v roce 2006, uvedl žalobce rovněž při podání vysvětlení dne 5. 8. 2021, přičemž s tímto údajem je konzistentní i výpověď o jeho rodinných poměrech, dosaženém základním vzdělání i době trvání cesty z Afghánistánu. I vzhled žalobce na první pohled minimálně připouští, že je nezletilou osobou, neboť v žádném případě nelze konstatovat, že by se jednalo o osobu jednoznačně fyzicky vyspělou, naopak jde zjevně o náctiletého mladíka. Žalovaný vycházel z výsledku vyšetření žalobce ve Fakultní nemocnici v Motole provedené dne 5. 8. 2021 (RTG zápěstí pravé ruky) k určení kostního věku. Lékařka konstatovala, že předpokládaný věk žalobce je více než 18 let. Na základě tohoto nálezů dospěl žalovaný k závěru, že jde o zletilou osobu. Tento závěr je však nedostatečný. Výsledky metody GP (v daném případě za užití atlasu GP-Z – pozn. soudu) v případě žalobce nemohou definitivně odůvodnit konstatování, že se jedná o nezletilou osobu (míněno patrně zletilou osobu – pozn. soudu), byť v případě výsledku věku okolo 18-19 let může odůvodnit důvodné podezření, že jde o nezletilou osobu. To platí zvláště s ohledem na to, že kromě tohoto zjištění neexistují žádné zásadní pochybnosti o věku žalobce a jeho vzhled neevokuje osobu na první pohled nutně zletilou. V této souvislosti žalobce odkázal na nález sp. zn. II. ÚS 482/21, v němž se Ústavní soud vyjádřil k použitelnosti metod při zjišťování věku nezletilého. Z odůvodnění tohoto nálezů žalobce obsáhle citoval a uzavřel, že v situaci, kdy žalovaný disponoval pouze jedním vyšetřením pomocí metody GP, podle nějž je věk žalobce lehce nad hranicí zletilosti a zcela obecnými pochybnostmi o jeho věku, bylo nezbytně nutné provést další kroky směřující k upřesnění věku žalobce. V takovém případě po vypršení zajištění dle zákona o Policii ČR mohl být žalobce zajištěn pouze za účelem dalšího ověřování věku žalobce, a to pouze na dobu v řádu dnů, nikoliv na dobu 30 dnů, jak žalovaný učinil v rozhodnutí o zajištění, které bylo předchozím rozsudkem zrušeno. Proto musí být nezákonné i napadené rozhodnutí již z toho důvodu, že žalovaný v mezidobí nečinil kroky, jimiž by pochybnosti o věku žalobce rozptýlil.

11. Žalovaný uvedl, že zajištění již netrvá, neboť žalobce byl v návaznosti na předchozí rozsudek propuštěn. K žalobním bodům uvedl, že nemá cenu je s ohledem na předchozí rozsudek rozporovat. K požadované náhradě nákladů řízení však dodal, že nechápe, proč by měl za stejnou chybu, kterou pochopil a jakmile to bylo možné i napravil, platit dvakrát. Zejména poukázal na to, že úkon přípravy a převzetí věci právní zástupce žalobce již učinil v přecházejícím řízení o žalobě proti rozhodnutí o zajištění.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

12. Soud ověřil, že žaloba byla podána osobou k tomu oprávněnou, ve lhůtě dle § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Žaloba je tedy věcně projednatelná. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). S ohledem na skutečnost, že žádný z účastníků nepožádal o nařízení jednání a soud nepovažoval nařízení jednání za nezbytné, rozhodl soud o žalobě bez jednání (§ 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců).

Posouzení žalobních bodů

13. V projednávané věci soud vychází z toho, že doba zajištění žalobce stanovená později zrušeným rozhodnutím o zajištění byla napadeným rozhodnutím prodloužena, přičemž z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný považoval žalobce za dospělého, a to primárně na základě provedeného vyšetření kostního věku za užití atlasu GP-Z ze dne 5. 8. 2021, byť hodnotil i projev žalobce při podání vysvětlení a fakt, že žalobce nepředložil relevantní důkazy o svém skutečném datu narození (srov. str. 7 napadeného rozhodnutí).
14. Soud proto v první řadě odkazuje na body 23-28 předchozího rozsudku č. j. 42 A 4/2021 - 17 (všechny rozsudky správních soudů jsou dostupné prostřednictvím webových stránek Nejvyššího správního soudu www.nssoud.cz), ve kterém se již vyslovil v tom smyslu, že provedené zkoumání věku žalobce bylo ve světle aktuální judikatury Ústavního soudu nedostatečné. Soud nemá důvod od tohoto závěru v projednávané věci ustupovat, což ostatně žalovaný dle svého vyjádření akceptuje.
15. K otázce určování věku se vyjádřil Ústavní soud ve výše zmíněném nálezu ze dne 7. 7. 2021, sp. zn. II. ÚS 482/21. Šlo v něm o skutkově podobnou situaci. Stěžovatel, který tvrdil, že je mu 16 let, byl zajištěn za účelem předání do Rumunska a žalobou napadl rozhodnutí o prodloužení zajištění. Kostní věk dle atlasu GP-Z odpovídal věku 18-19 let (v daném případě 18-19 let dle lékařské zprávy Fakultní nemocnice v Motole), GP 18,63 let a TW3 16,36 let (metoda TW nebyla v projednávané věci vůbec použita). Ústavní soud konstatoval, že potíže v souvislosti s určením chronologického věku osoby vyplývají z toho, že neexistuje jediná metoda nebo kombinace metod, pomocí níž by bylo možné určit přesný věk jedince (odst. 57). V případě přetrvávající nejistoty ohledně věku by se tak měla uplatnit zásada v pochybnostech ve prospěch jednání s jedincem jako s nezletilým (odst. 58). Ústavní soud dále zkritizoval v jím projednávané věci Městský soud v Praze za to, že výsledky vyšetření nehodnotil v souladu se závěry rozsudku NSS č. j. 5 Azs 107/2020 - 46, který interpretoval tak, že tvrzený věk stěžovatele lze zpochybnit pouze, pokud by výsledek vyšetření věku byl vyšší o 3 a více let oproti stěžovatelem udávanému věku (odst. 65-66). Ústavní soud zdůraznil, že určení věku by mělo zahrnovat multidisciplinární

posouzení nezávislým orgánem a že metody TW3 a GP mají nižší vypovídací hodnotu u osob jiného geografického původu než u osob z Evropy či Ameriky (odst. 67–68, podrobněji k doporučené metodě viz odst. 68–72). Své závěry Ústavní soud zrekapituloval ještě následovně: *„Je-li rozhodováno o osobní svobodě státního příslušníka třetí země bez doprovodu ve věku hraničícím se zletilostí, má určení jeho věku zásadní dopad na zákonnost jeho zbavení svobody a na splnění povinnosti státu poskytovat dětem zvláštní podporu, jak vyžaduje jejich zranitelné postavení. Proces určení věku musí zohlednit nejlepší zájem dítěte a právo dítěte vyjadřovat se ve všech záležitostech, které se jej dotýkají (čl. 3 odst. 1 a čl. 12 Úmluvy o právech dítěte), čemuž odpovídá přítomnost tlumočníka i zástupce během celého procesu určení věku, seznámení dotčené osoby s výsledky určení věku a umožnění jí se k těmto výsledkům vyjádřit. S ohledem na zásadní dopad určení věku do práva na osobní svobodu je nezbytné určení věku provést důkladně, aby byly co nejvíce rozptýleny jakékoli pochyby o věku, respektive zletilosti či nezletilosti dotčené osoby; v případě přetrvávajících pochybností uplatnit zásadu v pochybnostech ve prospěch; a využít i jiné než medicínské metody určení věku, minimálně dokud nebude k dispozici metoda poskytující dostatečně přesné výsledky. Nedodržení těchto požadavků na proces určení věku u osoby, která je zajištěna (zbavena svobody) jako zletilá, v důsledku vede k porušení jejího práva na osobní svobodu podle čl. 8 odst. 1 a 2 Listiny.“* (odst. 86; důraz doplněn soudem).

16. Zdejší soud připomíná, že nálezy Ústavního soudu jsou závazné pro všechny orgány i osoby (čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky) a že právní názor obsažený v odůvodnění nálezu Ústavního soudu je obecně závazný při řešení typově shodných případů (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 2. 2019, sp. zn. III. ÚS 4129/18, odst. 12–14). Zdejší soud přitom neshledal žádné skutkové odlišnosti či právní důvody, pro které by se mohl či měl od závěrů nálezu sp. zn. II. ÚS 482/21 odchýlit.
17. Žalovaný se tedy nemohl spolehnout toliko na výsledky vyšetření Fakultní nemocnice v Motole, kterým byl na základě atlasu GP-Z stanoven věk žalobce, jako na „definitivní“ důkaz, jímž by byly vyvráceny pochybnosti o žalobcově zletilosti. Žalobce tvrdil, že se narodil v roce 2006, přičemž tomuto tvrzení odpovídají i další části jeho výpovědi (povinná školní docházka, rodinné zázemí, trvání cesty do Evropy). Se žalobcem lze rovněž souhlasit, že na rozdíl od názoru žalovaného jeho fyzické vzezření dle fotografií založených ve správním spise rozhodně neevokuje osobu nutně zletilou. Uváděný rok narození, tj. 2006 má navíc žalobce zaznamenán i v průkazu žadatele o mezinárodní ochranu vydaném rumunskými orgány. Tyto okolnosti tedy potvrzují žalobcovo tvrzení o tom, že je nezletilý. Výsledek lékařského vyšetření za použití metody GP (bez použití jiných metod – např. TW) oproti tomu stanoví, že věk žalobce odpovídá 18–19 letům. Nicméně jak vyplývá ze shora citovaného nálezu Ústavního soudu, ale i z rozsudku NSS ze dne 25. 6. 2020, č. j. 5 Azs 107/2020-46, č. 4058/2020 Sb.NSS, nelze závěry plynoucí z této metody vyšetření absolutizovat. Z citovaného nálezu a tam odkazované literatury vyplývá, že žádná z použitých metod není zcela přesná, což platí tím spíše u osob pocházejících ze zemí mimo Evropu a Ameriku. Soud v tomto ohledu připomíná, že žalobce tvrdil rok narození 2006 (konkrétní datum neuváděl). Tomuto tvrzení by tedy odpovídal kalendářní věk v době vyšetření (5. 8. 2021) cca 16 let (v závislosti na dni narození žalobce). Odchylka mezi tvrzeným věkem a výsledky jednotlivých metod tedy nebyla vyšší než 3 roky, což by jinak mohlo zpochybnit žalobcem tvrzený věk (viz rozsudek NSS č. j. 5 Azs 107/2020 - 46, odst. 44). Výsledky vyšetření tedy v protikladu k ostatním zjištěným skutečnostem nelze považovat za definitivní (korunní) důkaz o věku žalobce, a bylo by třeba provést další důkladnější šetření.

18. Soud proto uzavírá, že napadené rozhodnutí není opřeno o dostatečně přesvědčivé podklady svědčící pro závěr, že žalobce je zletilý, a není tedy nezletilou osobou bez doprovodu. Tato otázka má přitom naprosto zásadní význam, neboť nezletilého cizince bez doprovodu lze zajistit pouze tehdy, pokud existuje důvodná obava, že by mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažně narušit veřejný pořádek a je-li to současně v jeho zájmu v souladu s Úmluvou o právech dítěte (srov. § 129 odst. 5 zákona o pobytu cizinců a též rozsudek NSS ze dne 26. 8. 2021, č. j. 3 Azs 112/2020 - 49). Žalobcovy námitky lze v tomto případě považovat ve světle aktuální judikatury NSS a Ústavního soudu za důvodné.
19. Soud proto napadené rozhodnutí zrušil pro nedostatek spočívající v tom, že skutkový stav (věk žalobce), který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve správním spise [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Současně však nevyslovil, že se žalovanému věc vrací k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Podle rozsudku NSS ze dne 1. 11. 2012, č. j. 9 As 111/2012-34, č. 2757/2013 Sb. NSS, totiž platí, že „*po zrušení rozhodnutí žalovaného o zajištění stěžovatele je nutno na toto rozhodnutí nahlížet, jako kdyby vůbec nebylo vydáno. Neexistuje tak řízení, v němž by mělo být pokračováno, protože podle § 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců je vydání rozhodnutí o zajištění cizince za účelem správního vyhoštění prvním úkonem v řízení. Je-li tedy tento úkon ve formě rozhodnutí zrušen, neznamená to současně, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, jak je ve správním soudnictví obvyklé (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Naopak to z povahy věci, která je značně specifická a vyžaduje urychlené vyřízení, znamená ukončení řízení před správním orgánem, aniž by se tím jakkoli zasahovalo do jeho pravomoci, která byla vyčerpána vydáním původního rozhodnutí*“. Jelikož v této věci soud zrušil jak rozhodnutí o zajištění, tak napadené rozhodnutí o prodloužení doby zajištění, neexistuje dále řízení, v němž by mělo a mohlo být pokračováno. Proto nebylo možné věc žalovanému vrátit k dalšímu řízení.

Rozhodnutí o nákladech řízení

20. O nákladech řízení účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 7 s. ř. s. Žalobce byl ve věci plně úspěšný, soud však shledal důvody zvláštního zřetele hodné pro nepřiznání náhrady nákladů řízení. Přihlédl zejména k tomu, že žalobce již identickou žalobou na základě shodných argumentů dosáhl zrušení prvotního rozhodnutí o zajištění. Předchozím rozsudkem přitom žalobci byla přiznána náhrada nákladů řízení jak za přípravu a převzetí věci, tak za podání tehdejší žaloby. Byla-li by žalobci přiznána náhrada nákladů rovněž za přípravu a převzetí a sepsí žaloby v aktuálním řízení, považoval by to soud za duplicitní proplacení obsahově totožných úkonů. Nadto ačkoliv byl žalobce po část doby zajištěn i na základě napadeného rozhodnutí, byl neprodleně po doručení předchozího rozsudku ze zajištění propuštěn. Před podáním aktuální žaloby mu pak bylo oznámeno rozhodnutí o povinnosti opustit území, ve kterém se žalovaný na str. 4 přihlásil k vadnosti napadeného rozhodnutí a zcela zřetelně indikoval, že zajištění žalobce na jeho základě nemůže pokračovat.
21. Výrok I. tohoto rozsudku je tak jen akademický a o jeho reálném vlivu a účelnosti podání žaloby lze vážně pochybovat. Rozhodnutí o prodloužení zajištění je totiž nutno chápat jako rozhodnutí obsahově navazující na rozhodnutí o zajištění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2013, č. j. 1 As 90/2011 - 124, č. 2936/2013 Sb. NSS). Zrušení rozhodnutí o zajištění cizince v okamžiku, kdy již nemá žádné právní účinky, jelikož stanovená doba zajištění uplynula, sice nezakládá povinnost policie bez dalšího cizince propustit, pokud jeho zajištění trvá na základě pravomocného rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění, a další postup závisí na konkrétních okolnostech případu, zejména na

důvodech, pro které bylo rozhodnutí o zajištění zrušeno, a na tom, do jaké míry se policie v rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění zabývala otázkou, zda jsou podmínky pro zajištění cizince i nadále splněny (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2019, č. j. 2 Azs 330/2018 - 30). V projednávaném případě však je s ohledem na shodná východiska obou správních rozhodnutí a jasné důvody předchozího rozsudku evidentní (a žalovaný to ostatně sám uznal a řídil se tím), že zrušení rozhodnutí o zajištění žalobce pro nedostatečné zjištění jeho věku, má nepochybně za následek nezákonnost zajištění i po dobu prodlouženou napadeným rozhodnutím.

22. V tomto směru by v konkrétním případě žalobce soud pokládal za přehnaný a až protiústavní formalismus, kdyby případný nárok na náhradu újmy podle zákona č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (pokud by byl uplatněn i bez podání aktuální žaloby) nebyl s poukazem na § 8 citovaného zákona za období prodloužené doby zajištění přiznán jen proto, že napadené rozhodnutí nebylo zrušeno, ač bylo ze stejných důvodů zrušeno prvotní rozhodnutí o zajištění a sám žalovaný od uplatňování napadeného rozhodnutí výslovně ze stejných důvodů upustil. Ostatně ačkoliv soud žalobce upozornil na možnost aplikace § 60 odst. 7 s. ř. s., žalobce se v soudem stanovené lhůtě ani nevyjádřil v tom smyslu, že by hodlal nárok na náhradu újmy uplatňovat.
23. Soud nikterak nezpochybňuje právo žalobce domáhat se soudního přezkumu zákonnosti svého zajištění ve smyslu čl. 5 odst. 4 a 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, vyhlášené pod č. 209/1992 Sb., a čl. 15 odst. 2 a 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (podrobněji k právu na soudní přezkum např. v rozsudku NSS ze dne 29. 11. 2017, č. j. 6 Azs 320/2017 - 20, č. 3683/2018 Sb. NSS). Avšak mají-li správní soudy poskytovat efektivní ochranu v přiměřeném čase, musejí se materiálně zabývat pouze věcmi, které mají skutečný dopad do postavení žalobců. Není tedy žádoucí vyvolávat „spory pro spor“, např. z důvodů vidiny přiznání nároku na náhradu nákladů řízení. Z výše uvedených důvodů tedy soud žalobci náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 11. října 2021

JUDr. Bc. Kryštof Horn, v. r.
soudce